

صالی — ۱ مایس ۱۹۲۸

جلد : ۱۰

بشنجی سنه — نومرو ۱۰۹

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام
پوردی یاننده کی بناده
خصوصی دائره

صاحب و مدیری
محمد مسیح

ملی مجموعه

آبونه شرطری : سنه لکی
۲۵۰ ، آلتی آیانی ۱۲۵ ،
فوق الماده نسخه لر ایچین
۵۰۰ و ۳۰۰ غروشدور .

مجموعه من هیئت نتیجه طبعی تنسیب
اندلمه یین اثرلر اعاده ایدلمز .

هر آیک برنجی وارده بشنجی کونلری هیفکار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صرئی مجموعه در .

بديهييات

کوزمېل وار

- ۴ -

کوزمېل و حقيقت :

عموميته ذهني جيلر ، کوزمېل و محسوسه معقولات بر انحدادی ، ديه تعريف ايدرلر . قروچه ، بونلره قارني صنعتك حقيقي ايله منطقك حقيقتني يكدركيله قاريشديرمقدن احتراز ايدر و صنعتك حقيقتك كلي ، منطقك حقيقتك ده جزئي و فردی اولدوغنه اينانير . [قون] ، قروچه نك ادعا سنده مفراط بولور ، و بدعيانك عومي حياته ، اخلاق و منطقك بر « تكميله Achevement » - ي كې داخل اولدوغني مدافعه ايدر . سر به جيلرله افكار به جيلر ، مطلق حقيقي آزاد قلري جهته كوزمېللكي ماده ده الهی حقيقتك بر انعكاسي كي باقي ايندیلر . آفرهده دوموسه كي حساس و متفكر بر شاعرهده حقيقتله كوزمېل يكدركدن تفريق ايمدی . حالوكه كوزمېله حقيقت ماهيت اعتباريله ايكي آيري قيمتدر .

اصلي لوگسمبورگ موزئمندهده .
ابدي اضطراب

اولا ، حقيقت كندی بيمه ي داخلده مابعدالطبيعي ، منطقي ، علمي اوانق اوزره اوج اعتقاد و انقسام ايده بيلير . وختي بوكا برده عامه نك حساسلردن كن حقيقت علاوه اولوناييلير . كندی ماهيتي داخلده انقسامه اوغرايان و درجه لره آريلايان قيمتلر ايسه مطابق براعتقاده مظهر اولامازلر . كوزمېل ، انقسام قبول ايمه ين بر كيتدر . واقعا كوزمېلهده بر حقيقتدر ؛ فقط عشق كي « منطقك فوقنده Supralogique » علمك و مابعد الطبعيه نك فوقنده بر حقيقتدر . بو اعتبارله كوزمېل معناسز و اساس سز بر قيمتدر ، ديمك ايسه مميور ، بلكه ، اونك منطقي ، مابعد الطبعيه ي و علمي آشد يني ادعا اتش اولوبوزر . بوتون تمثلي اثرلردن طاشان كوزمېللكر بالخاصه بو نقطه نظر دن حقيقتك ماوراسنده قلمش كوزمېللكردر . مثلا هيكل تراش [دارده - Dardè] نك « ابدی اضطرابی - Eter - nelle douleur » چركينلكك و فاجعه نك بر غونه سيدر . بومضطرب باشي احاطه ايدن ييلا نلر ، حقيقتده موجود ديكدرلر . بونلرك قيمتي ، تاماً تشبيهي ، استعاري و تمثيلي در . اثر بزه ابدی اضطرابی بالاشاق ايجين حقيقت طانينش اولان تكميل قيمتلك فوقه يوكسله شدر . بونك ايجيندر كه قورقونج و مدھش اولان بو اثر عيني زماندهده كوزمېلدر . واقعا طبيعتده سيري نه تحمل ايديلمه ين بو منظره ، بر مرمر اوزرندهده بزي تدھيش ايتكمدهدر . فقط صنعتك سحر بي طانيا نلر ايجين بو محتشم و قورقونج باش تماشايه لايقدر . چيركين بر موضوع اوزرنده كي بوكوزمېلك صنعتكارك ، حقيقت و شأيت فوقه يوكه له بيلمه سندن دوغمشدر . بو خصوصهده موضوع اعتباريلهده كوزمېل اولان [پوش Puech] ك ولاسیرن La sirène [۱] عنواني هيكل يده عيني صورته حقيقت طانيدشمز

[۱] سيرن ، يونان اساطيريه نظر ياري ي قادين و ياريلي قوش ويا بالي اولان افسانوي جاننا وارلدر . بونلر جوق كوزمېل سسليرمه سياحلي كيرنللكاري قاياله چه كر و اولارلر .

اصلي لوگسمبورگ موزئمندهده .
لاسيرن

قيمتلردن اوزاقدر . فقط اثر كوزمېلدر . « ابدی اضطراب » بزه مرحمت و قورقونج تاثيرلريني و ير كي « لاسيرن » نشه ، سعادت ، و انبساط و يرمكدهدر . بوفرق ، بر مزاجك تميزنده كوزمېلك يا كيلماز بر « مصداق » اولوشندن در .

خلاصه كوزمېل ، حقيقتدن باشقا بر قيمت اولدوغني ايجيندر كه طبيعتك كوزمېل ايله صنعتك كوزمېل آراسنده فرق واردر . (لاولو) نكده . بلكه اي مدافعه اينديكي وجهه [۱] بونلر ماهيه يكدركدن آيري در . اساساً بدبي حيك انكشافي اعتباريلهده انساني ايلك دفعه علاقه دار ايدن شي طبيعتدن زاده ، جمعيتك كنديلرينه بدبي بر قيمت عطف اينديكي شيار اولمشدر . مثلاً بروحش ، بر جوق كنديلريني جيچكارله ، بارلاق چايل طاشاريله سوسلر . واونلر ، بوتوله طبيعتك محتشم برغو و بندن داها فضله علاقه داردرلر [۲] . طبيعتده كي كوزمېلك هر حقيقت كي عندي و اضافي در . و طبيعتده كي كوزمېلك ، كنديسنه مقتون بروحي اشباع

[۱] Lalo - Introduction à l'esthetique 1912

[۲] Grent Allen - L'évolution esthetique chez l'homme 1880

ایده بیلیر . بونک ایچیندركه ، طبیعتده کی کوزملک ، مفیددور و حقیقته اولدوغی کی واقعه قبول ایدن بر شأئیدر . صنعتک کوزملی ایسه کندنی کندینک خالق اولدوغی جهته اولو مکملدر . و بوسیدن دولایده برینه باشقا برقیمت و شائیتک افامه منه امکان یوقدر . صنعتکار ، مفکوره منک بوادی شعشعه سی اوکنده کوزلی قامشایان و دو نمایان بر محترصدر . حالوکه عینی صنت ، صنعتکارک احتراصاری تمثیل ایتدیکی حالده تماشا کرک احتراصاری نزع ایدر . زیرا صنعتک کوزملکی حقیقت کی وصول و تملک اولو نایل بر اعتقاد دکلدر . صنعتک کوزملی زده « فانی النفس » ی الهام ایدن بر قوت در .

« لیس - Lypps » ده قروچه کی طبیی بر ماوقع ، حقیقت اولدوغی ایچین کوزمل اولمایا جغه قالدیر [۸] . حقیقت آجاق صنعتکارک « اعمال - elaboration » ی ایله کوزمل اولایبیر . بزم ، طبیعت فزیشنده دوش اولدوغمز هیجانلر ، بر آن ایچین کندیمز صنعتکارک هویتی بخش ایده بیلمه مز . دندر . و قیله [قات] ده دولایسه صنعتی بر تقلید عدايتش و طبیعتک کوزملی ایله صنعتک کوزملانی مساوی طوتمدی . حالوکه هر هیک برشی ، صنعتکارانه تمثیل - *représentation* ایدیلدجه کوزمل اولاماز . [۲] زیرا ، صنعتکار بر خالق اولدوغی جهته اونک تحسینی بزمکی کبی منفعل و منفی دکیل ، فاعل و مثبت در . صنعتکارک یاراندیق ائزده یالان و خطانک حصه سی ، بواری آجیاق دولایسه ، حقیقتک حصه سندن فضله در . بو یغی بر آرداها توضیح ایچین کوزمل و چیرکینده تجلی لازمدر .

کوزمل و چیرکین :

جوق دفعه چیرکین ، کوزملک تمامیه ضدی کی تالی اولومشدیر . کوزمل ایچین ثابت بر معیار اولسایدی بوشدی تعین آتک مشکل اولمازدی . زیرا : برشی هانکی نقطه دن اعتباراً کوزمل ویا چیرکین اولور ، یعنی

[۱] Revue philosophique-jen 1901 - dece : 1902

[۲] Lalo - Esthetique 1925

چیرکینلک اشیک نرسیدر ، بونی کیه تعین امکان یوقدر . بوسیدندرک ، برشی چیرکین یالان عاملاری آرامق لازمدر . بو نقطه دن حرکت ایدن بدیمیا تحیلردن لالو ، چیرکینلی آهنگ فارشی آلتش اولان « خصوصتکار - hostile » بر وضعیت ، ویا بکلدی کمز ، واولماسی لازم کلن بر آهنگ برینه عارض اولان بر آهنگسزک تالی ایدر . و چیرکینک مختلف صنت تلقیلنده خصوصی بر تکامله کوزمله دوغره یوکلدیکی سویلر [هاری دولاقرووا] : « هیچر کوزملکی و نمایان داغاری ، طاشلوی زده رومانیکلر سه ویدردی . بوسیدندرک صنعتکارک « طبیعی » بزم ایچین بر صنت اثری حاله کادی « اداسنده بولونور . حالوکه طبیعت کوزملیکلری یونان ، لاتین و فرانسه قلاسیکلرینه کوره یا علاقه بخش آتدین ویا چیرکین اولان برشی در . لالو بو نقطه نظری ایضاح ایچین طبیعتی ، « آهسته تیک - anesthetic » عدايتشدیر . یعنی بی طرف و بدیی برقیمتی حائز دکیل دیش و طبیعتده برده لایحی بدیع - *pseudo-esthetique* قبول آتشدركه ، مستحب ویا ترزین ایدیش اولان انموذجی طبیعت کوزملکی درو حقیقه « بدیی - *esthetique* » اولان شی ایسه « صغندر . بو اعتبارله چیرکین و غیر بدیی - *inesthetique* » در . آلبسه آیه نظر [۱] چیرکین ، غلطک Grossiert بره باشلاما کیفیتی - *apprentissage* درک ، انسانه کین و نفاق حسن و یرر . [تن] ، « چیرکین ، شهسزکه کوزملدر . فقط کوزمل البته داها کوزملدر » دیر . قروچه ، « حدس - افاده » نظریه سیله ، صنت ائزده صنعتکارک نه قدار جوق شخصیتی وارسه ، اوشی اوقادار کوزملدر . بناء علیه چیرکینلیکی ، صنعتده شخصیت و « دوغروالی - *sincerité* » ک فقدانی عدايدر . علوی کی کوزمله چیرکینک بر خلیطه سی و « سوغلی - *joli* » ی عشفله قاریشیق برنجاذب تالی ایدن ژوفر وایه نظر : کوزمل ،

[۱] A. Seail - L'origine et la destinée de l'art

کوزومز بر قوته فارشی دویولان برنجاذب ، چیرکین ایسه « تنفر - *antipatie* » در . سولی پرودم ایسه ، تکمیل بدیی قیتملری آنتروپومورفیزمله ایضاح ایتدیکی جهته چیرکینده بشری برقیمت کوزور . معافیله چیرکینک ، صنعت لازم اولدوغی قدار اهمیت یاردم ایتش در . زولانک ، فرانسک ، غوره لینک [۷] حتی بولدر ، اوسقار وایله و ژان ژاق روسونک اثرلر نده چیرکینلک بویوک بر اهمیت ویزیش و بونلر بر زمان ادیانده قادی کوزمللکینک افلاسی تأمین ایتلردی . « بدیی چیرکینلک بیکدن اعتبار فزائوسی » فضائی یارمش اولان لالو [۲] عشق ایله کوزمل یکدیگر ندن آتیر . ستاندال ، بائزاق و اوزده دولاقروواک اثریله بو آریلانی اثبات ایتدکین صوکر اچیرکینلکده صنعتده ترجیح اولوند . بیله جکی و عشقک کوزملکی اسفاط ایدم جکی ادعایدرک « پک بویوک بر کوزمللک ، کندیی حقدیه کی مفرط سوکی جبارتی ده قزاجفی » سولر . آله نظر ایسه : چیرکینلک سئلرک سجاد یاراندی چیرکیندن زیاده حرکتلرک انتظامسز لغندن ایلری کلکده در . صنعت ، بو انتظامدن اولدوغی قدار انتظامسز لقتدن استفاده ایدر . بناء علیه چیرکین ، قدرتی برآده کوزمل اولایبیر .

خلاصه ، صنعت ، موضوع اعتباریله کوزمل و چیرکین اولان هر شیئه تماس ایدم بیلیر . بالخاصه چیرکینی ، جوق دفعه کندنی حدودی داخله آتیر ، سحریله جانلاندیر و کوزمل یاپار . بوسیدن ، صنت ایچین مطلق چیرکین موجود اولاماز . شأئیده چیرکین حایر یغمز شیلر کلنجه : بونلر عمومیتله زده « آجمق و اوزاقلاشمق » حسن و یرن بر فلاکتک افاده سیدرلر . یالکیز بوراده کی آجایی اخلاق مرحمتله قاریشیدیر ماملیدر . بو تمامیه خود بینیدن و نفسک محافظه سندن دوغان بر عکس المعادن

[۱] Lalo et Anné Marie-Faillite de la beauté 1923

[۲] Lalo - La beauté et l'instincte sexuel 1922

باشقا برشی دیکلدر . فی الحقیقه یز ، کوزمل قارشینده شخصیتدن تمامیه تخریج ایتدیکمز حالده چیرکین قارشینده فضله جه خودکام اولورز . بو خودکامی یزه ، چیرکینه بکزمه مک قورقوسندن نشأت ایدن برهيجالده کنديسینی احساس ايدر . شوخالده چیرکینک بر اکسینک دکل ، بر سقلا قدر ، بر فضله قدر . و حقیقتک ضموړه اوغراماسیدر . یونک ایچیندرکه اوکا بکزمه مکدن قورقار و اونی کوردیکمز بردن قاجارز . چیرکینه مشامت ، سفالت ، ودهشت واردر . و بوخیطه یزده هیچده اخلاق اولمایان بر طاق انعکاس و جوده کتیرر . هیجاله متراق اولان بو انعکاسر ، یا بولاشچی طن ایدیلن بر فلاکتی کورمه مک ، ایستیمه مک و یا خود دعوړودن دعوړویه چکینمک و قاجق شکند کنديسینی کوسته بر . چیرکین بر دینجه یی قارشى صدمه مز ، چوق دفعه کنديسینی کورمه مک ایچیندر . کوزمل و چیرکینی اخلاق قیمتلره تعیین ایتک لازم کایرسه ، « کوزمل ، تحقّق ایتکده اولان بر خیر » [کوبو] در . چیرکین ایسه تحقّق و انجماد ایتش اولان بر شردر ، دییه سیلر . بوسیدندرکه : کوزله طویلایان ، چاغیران بر حاذبه ، چیرکینه داغیان و قووان بر تسلط واردر . یونک ایکیسیده قوت اولدوغی حالده بر خیمه سینه قارشى کینه مک آلتیزده دیکلدر . ایکنجیبی ایسه : قبول ایتیم بر دافعه قدرتیله اراده مزى قیران بر جرأت و بر اجتماعدر . چیرکین ایسه بر انزوادر ، بر انفراددر .

صمیم ستا

فلسفه

مدرس خلیل نعمتاه بک «طوما» دن ترجمه ایتدیکی «فلسفه درسلیرى» عنوانلی قیمتلی کتاب ، یاقینده چیقاجقدر . حقنده هم قارئلر مزه بر فکر ویرمک ، هم ده مجموعمه مزى عزیز مدرسلرکی بر محصوی ایله زنجینشدیرمک املیه وائرذن آشاغیده کی بارجانی نقل ایدیورز :

نأری مهیات

۱- تاریخى قسم

احتراسلر کتابی Traité des passions نفسی حیاته تخصیص ایدیلش حقیقه یا کر و علمی ایلک تقدیر . ده قارت معاصر عضوی - روحانچیلر مقدم ایتدیکی وائرند آراتق اسکسی فیلسوفلر کی یزم مختلف احتیاسلر مز حقنده آز چوق عمومی ملاحظه لر ایراد ایله اکتفا ایتور . احتیاسلاری کنديلرینک تابع اولدیق متراق عضوی قطورلره ربط ایدرک اونلری ایضاح ایتکده جالیشور . بوسسونه ، مالبرانش ، اسپینوزا اون دینجی عصرده [ده قارت] ک اثرینه اقتفا ایتدیلر ، فقط بومساعی اونلرک نظر ندده ده قارتک تلقی ایتدیکی کی ذهن حقنده بایدقلى تدبیرله سبتله ایکنجی درجه ده اهمیت حائزدر . بوده ذهنک ، بوفیلسوفلره کورمه علمی ، یعنی ، فلسفی نظریه لرده فائق بر رولی اولوب اونلری هر شیدن اول بونظریه اشغال ایتدیکندن دولای ایدی . اون سکزنجی عصرده حساسیت ایچون

داها کینیش بر تدقیق ساحه سی آچیلدی . روسسو بونی عقل واوندن متشعب دیکر نفسی حادثه لرک بیله فوقه چیقارمغه ، ژاقوبی آدم سمیت ، سافتسبورى ایسه سیرتمزه عائد قاعده یی اوندن چیقارتق ایستمه کقادار واریدیلر . یالکیز بوفیلسوفلر روحانجی اولمقدن چوق زیاده اخلاقی اولدقنلرندن دولای یزه بر اقدقلى تحلیللر علمی اولمقدن زیاده ادبی اولوب یزه احتیاسک ماهیتی ایله منشألری حقنده صریح اوله رق پک آزشی اوکره تیور . اون دوقوزنجی عصرک ایلک نصفنده

بشنجی سنه

فیلسوفلرک دقتی یکیدن ذهن اوزرینه چور-یلدی . علمک ، خارق العاده تقریلری عقلک قدرتی میدانّه جبقار دینندن یاواش نظرلری تأثری حیاتک تدقیق لردن چوریدی : بوده ذهنچیلرک غلبه سیدر . صولک الی سنه طرفنده یکی بر تبدل مع المنونیه حصول بولدی ، و یزم کنديلرینه مدیون اولدیغمزی سوبله مک لازم کلن اثرلر اجنبی مملکتنده (داروین) ، لانغ ، ویلیم جیمس ، ووند ، فرانسه ده له نون دهمون ، ریبو ، دومه ، پهرژانه ، شارل ریشه مک در .

حساسیت اوزرینه پایلان بو تدقیق لرک یاتنده اخلاچیلرک ، رومانچیلرک ، شاعرلرک اثرلرینه ده ذکر ایتمه مزک ایدمه یز . اگر مطالعه سی اهل ایدیله جک اولورسه پک قیمتدار منبعلردن کنديزى محروم ایتش اولاجمیز باسقال ، نيقول ، و وونا رغ ده انسان قلبنده پک درین تدقیق لره بولونشلردر . دیکر طرفدن رومانچیلر یزی حرکتک کتیرن حسلری یزه یالکیز تصویر ایتکده اکتفا ایتورلر .

اونلردن پک جوعی احتیاسلرک منشألری ، تشکلالری حقنده یزه غایت استفادلی و شقملر ویرمش اولیورلر . حتی بونلر فضیلتلر ایله رزیتلر آراسنده اولدیق کی مختلف احتیاسلر آراسنده موجود اولان علاقه لرک تدقیقیه ایلک دفعه اوله رق مشغول اولمشلردر ، بو علاقه مک ایسه حیاندکی رولی پک بویوکدر ، و اون ییلک اولقادار بویوک بر اهمیت حائزدرکه اولنسر سجه حقنده جدی ایضاح لره بولونمق امکانشردر .

۲- نأری مهیاتک همومى وصفی

فکر ایلر مهیاتک باشقافى . یز کندي حصه مزه اوله رق تأثری حیاتک تدقیقنه باشلا دیغمز وقت ایلک وهله ده یزی حیره دوشورن شی ، بونجیلرک نامتناهی زنجینلکی ، ایخنا قابلیتی ، ملایمتکی ، یزم ایچون چوق کره توصیف و شتیق ممکن اولیان غایت ایجه برانتقال ایله بر نفسی حائندن دیکرینه کیمک خصوصنده غریب قابلیتی حائز اولماسیدر . ایسته بالخاصه بوندن دولایدرکه [ویلیم جیمس] و موسیو برغسون ایله برلکده